

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 18. januára 2024*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Článok 101 ZFEÚ – Pojmy ‚podnik‘ a ‚rozhodnutia združení podnikov‘ – Rozhodnutia notárskej komory členského štátu, ktorými sa stanovujú metódy výpočtu odmien – Obmedzenie ‚z hľadiska cieľa‘ – Zákaz – Neexistencia odôvodnenia – Pokuta – Uloženie združeniu podnikov a jeho členom – Autor porušenia“

Vo veci C-128/21,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Lietuvos vyriausioji administracinis teismas (Najvyšší správny súd Litvy) zo 17. februára 2021 a doručený Súdnemu dvoru 26. februára 2021, ktorý súvisí s konaním:

Lietuvos notarų rūmai,

M. S.,

S. Š,

D. V.,

V. P.,

J. P.,

D. L.-B.,

D. P.,

R. O. I.

proti

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba,

za účasti:

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija,

* Jazyk konania: litovčina.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija,

SŪDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Arabadžiev (spravodajca), podpredseda Súdneho dvora L. Bay Larsen, vykonávajúci funkciu sudcu prvej komory, predseda desiatej komory Z. Csehi, sudcovia P. G. Xuereb, a A. Kumin,

generálny advokát: G. Pitruzzella,

tajomník: C. Strömholm, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. septembra 2022,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Lietuvos notarų rūmai, M. S., S. Š, D. V., V. P., J. P., D. L.-B, D. P. a R. O. I., v zastúpení: L. Butkevičius a V. Vadapalas, advokatai,
- Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, v zastúpení: M. Dumbrytė-Ožiūnienė a Š. Keserauskas, splnomocnení zástupcovia,
- litovská vláda, v zastúpení K. Dieninis a R. Dzikovič, splnomocnení zástupcovia,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci F. Varrone, avvocato dello Stato,
- Európska komisia, v zastúpení: F. Jimeno Fernández, I. Rogalski a A. Steiblytė, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 12. januára 2023,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 101 ods. 1 ZFEÚ.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Lietuvos notarų rūmai (Litovská notárska komora, ďalej len „Notárska komora“) a M. S., S. Š, D. V., V. P., J. P., D. L.-B., D. P. a R. O. I., fyzickými osobami vykonávajúcimi notárske povolanie v Litve, a Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (Rada pre hospodársku súťaž Litovskej republiky, ďalej len „Rada pre hospodársku súťaž“) vo veci rozhodnutia Rady o uložení pokút tejto komore a týmto notárom za porušenie práva hospodárskej súťaže jednak Litvy a jednak Únie.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 5 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101] a [102 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205), znie:

„Orgány hospodárskej súťaže členských štátov majú právomoc na uplatňovanie článkov [101] a [102 ZFEÚ] v jednotlivých prípadoch. Na tento účel, konajúc zo svojho vlastného podnetu alebo na základe sťažnosti, môžu prijímať tieto rozhodnutia:

...

– ukladať pokuty, pravidelné penále alebo iné sankcie podľa vnútroštátneho práva.

...“

- 4 Článok 23 tohto nariadenia v odsekoch 2 a 4 stanovuje:

„2. [Európska k]omisia môže rozhodnutím uložiť podnikom alebo združeniam podnikov pokuty keď úmyselne alebo z nedbalosti:

a) porušujú článok [101] alebo článok [102 ZFEÚ] alebo

...

Pokuta uložená každému podniku alebo združeniu podnikov nepresiahne 10 % jeho celkového obratu v predchádzajúcom obchodnom roku.

Keď sa porušenie združenia podnikov vzťahuje k aktivitám jeho členov, pokuta nepresiahne 10 % sumy celkového obratu každého člena pôsobiaceho na trhu dotknutom porušením združenia.

...

4. Keď je pokuta uložená združeniu podnikov, berúc do úvahy obrat jeho členov, a združenie nie je solventné, združenie je povinné požadovať od svojich členov príspevkov na krytie čiastky pokuty.

Keď sa tieto príspevky združeniu neuskutočnili v rámci lehoty stanovenej Komisiou, môže Komisia požadovať platbu pokuty priamo od ktoréhokoľvek z podnikov, ktorého zástupcovia boli členmi príslušných rozhodovacích orgánov združenia.

Potom čo Komisia požiadala o platbu podľa druhého pododseku, ak je to potrebné na zabezpečenie celej platby pokuty, Komisia môže požadovať zaplatenie zvyšku od ktoréhokoľvek člena združenia, ktorý pôsobí na trhu, na ktorom porušenie nastalo.

Komisia však nepožaduje platbu podľa druhého pododseku alebo tretieho pododseku od podnikov, ktoré preukázali, že nerealizovali rozhodnutie združenia týkajúce sa porušovania a buď si neboli vedomí jeho existencie, alebo sa od neho aktívne dištancovali predtým, ako Komisia začala vyšetrovanie prípadu.

Finančné ručenie každého podniku z hľadiska platby pokuty nepresiahne 10 % jeho celkového obratu v predchádzajúcom obchodnom roku.“

Litovské právo

Zákon o hospodárskej súťaži

- 5 Ustanovenie § 5 ods. 1 Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas (zákon Litovskej republiky o hospodárskej súťaži) z 23. marca 1999 (Žin., 1999, č. 30 – 856) v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „zákon o hospodárskej súťaži“) stanovuje:

„Všetky dohody, ktorých cieľom je obmedziť hospodársku súťaž alebo ktoré obmedzujú alebo môžu obmedziť hospodársku súťaž, sú zakázané a sú neplatné od okamihu ich uzavretia, vrátane

(1) dohôd spočívajúcich v priamom alebo nepriamom stanovení (určení) ceny konkrétneho tovaru alebo iných podmienok nákupu alebo predaja;

...“

Zákon o notárskej činnosti

- 6 Ustanovenie § 2 prvého odseku Lietuvos Respublikos notariato įstatymas (zákon Litovskej republiky o notárskej činnosti) z 15. septembra 1992 (Žin., 1992, č. I-2882) v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti vo veci samej (ďalej len „zákon o notárskej činnosti“) stanovuje:

„Notár je osoba oprávnená štátom vykonávať funkcie stanovené týmto zákonom a osvedčovať zákonnosť úkonov a dokumentov v rámci občianskoprávných vzťahov. Notár môže pôsobiť aj ako mediátor v občianskoprávných sporoch s cieľom vyriešiť ich.“

- 7 Ustanovenie § 6 prvého odseku tohto zákona stanovuje:

„Počet notárov, ich sídlo a územné obvody určuje minister spravodlivosti Litovskej republiky podľa ním stanovenej metodiky posudzovania potrieb právnych služieb, ktoré obyvateľom poskytujú notári.“

- 8 Podľa § 8 uvedeného zákona:

„Notári Litovskej republiky sa združujú v Notárskej komore....

Každý notár je členom Notárskej komory.

Notárska komora je právnickou osobou.

Stanovy Notárskej komory prijíma konferencia notárov a schvaľuje ich minister spravodlivosti Litovskej republiky.“

- 9 Ustanovenie § 9 toho istého zákona znie:

„Hlavnými úlohami Notárskej komory sú:

(1) koordinovať činnosti notárov;

- (2) dbať na zlepšovanie kvalifikácií notárov;
 - (3) chrániť a zastupovať záujmy notárov pred verejnými a správnymi orgánmi;
 - (4) vypracúvať návrhy regulačných aktov v otázkach týkajúcich sa notárskeho povolania a predkladať ich ministrovi spravodlivosti Litovskej republiky;
 - (5) zjednotiť notársku prax;
 - (6) dohliadať na to, ako notári vykonávajú svoje funkcie a dodržiavajú požiadavky profesijnej etiky;
 - (7) zabezpečiť uchovávanie a používanie dokumentov vypracovaných v rámci notárskych profesijných činností;
 - (8) dbať na priebeh notárskych stáží;
 - (9) plniť ďalšie úlohy stanovené inými zákonmi a štatútom Notárskej komory.“
- 10 Podľa § 10 bodu 7 zákona o notárskej činnosti Notárska komora v rámci plnenia svojich úloh prijíma opatrenia na zabezpečenie jednotnosti notárskej praxe.
- 11 Ustanovenie § 11 druhého a tretieho odseku tohto zákona stanovuje:
- „Minister spravodlivosti Litovskej republiky zohľadňuje pri schvaľovaní normatívnych aktov uvedených v tomto zákone stanovisko predsedníctva Notárskej komory.
- V prípade, že minister spravodlivosti Litovskej republiky usúdi, že uznesenia alebo rozhodnutia Notárskej komory nie sú v súlade s právnymi predpismi Litovskej republiky, môže podať na Vilniaus apygardos teismas [Krajský súd vo Vilniuse, Litva] žalobu o neplatnosť týchto uznesení alebo rozhodnutí. Žaloba sa podáva v lehote jedného mesiaca odo dňa doručenia uznesenia alebo rozhodnutia, ktorého sa žaloba týka.“
- 12 Podľa § 12 uvedeného zákona notári vykonávajú svoje právomoci bez ohľadu na pôsobenie orgánov verejnej moci a rozpočtových orgánov a podliehajú len zákonom.
- 13 V súlade s § 13 zákona o notárskej činnosti notári v rámci svojej činnosti rešpektujú rozhodnutia Notárskej komory.
- 14 V § 19 zákona o notárskej činnosti sa stanovuje:
- „Notár si za vyhotovenie notárskych zápisníc, vypracovanie návrhov úkonov a poskytovanie poradenských a odborných služieb účtuje odmenu, ktorej výšku (sadzobník) určuje Minister spravodlivosti Litovskej republiky s prihliadnutím na podrobné kritériá určovania výšky (sadzobníka) odmien notárov uvedené v § 191 tohto zákona, a po konzultácii s Ministrom financií Litovskej republiky a Notárskou komorou. Výška odmien musí notárovi zabezpečiť príjmy, ktoré mu umožnia dosiahnuť ekonomickú nezávislosť, zaručiť klientom dobré podmienky poskytovania služby klientom, zamestnávať pracovníkov s potrebnou kvalifikáciou a disponovať technicky dostatočne vybavenou kanceláriou. ...

V závislosti od finančnej situácie klienta ho môže notár úplne alebo čiastočne oslobodiť od povinnosti zaplatiť odmenu.

...“

15 Ustanovenie § 21 prvého odseku tohto zákona stanovuje, že notári vykonávajú svoje činnosti samostatne a sú ekonomicky nezávislí.

16 Podľa § 28 prvého odseku uvedeného zákona:

„S výnimkou dedičských vecí môže notársku zápisnicu vyhotoviť ktorýkoľvek notár. Územné obvody notárov v dedičských veciach určuje Minister spravodlivosti Litovskej republiky.“

Postavenie Notárskej komory

17 Článok 8 ods. 1 stanov Litovskej notárskej komory, ktorý schválila Lietuvos Respublikos teisingumo ministro įsakymas Nr. 1R – 3 (nariadenie ministra spravodlivosti Litovskej republiky č. 1R-3) z 3. januára 2008 (Žin., 2008, č. 6 – 222) (ďalej len „stanovy Notárskej komory“), stanovuje:

„Notárska komora pri výkone svojej pôsobnosti plní nasledujúce úlohy:

...

(6) prijíma opatrenia na zabezpečenie jednotnosti notárskej praxe;

(7) zabezpečuje zhrnutie notárskej praxe a poskytuje notárom stanoviská;

....“

18 Článok 10 bod 4 týchto stanov stanovuje, že členovia Notárskej komory musia okrem iného vykonávať rozhodnutia predsedníctva tejto komory.

19 Podľa článku 18 ods. 1 uvedených stanov:

„Predsedníctvo je kolegiálnym riadiacim orgánom Notárskej komory. Predsedníctvo má osem členov, ktorých menuje (vyberá) konferencia Notárskej komory na obdobie troch rokov.“

20 Článok 19 tých istých stanov stanovuje:

„1. ... konferencie notárov v dotknutých obvodoch volia kandidáta, ktorý sa stane členom predsedníctva. ...

2. Volby kandidátov, ktorí sa majú stať členom predsedníctva, sa konajú v obvodoch prostredníctvom verejného alebo tajného hlasovania. ...

...

4. Každý člen predsedníctva sa zodpovedá konferencii notárov územného obvodu, ktorá bola zvolaná a ktorá navrhla jeho kandidatúru.

...

6. **Predseda a podpredseda sú členmi predsedníctva. Predseda riadi predsedníctvo.**“

- 21 Podľa článku 20 ods. 1 stanov Notárskej komory predsedníctvo zabezpečuje riadne vykonávanie úloh tejto komory.
- 22 Článok 23 ods. 1 týchto stanov stanovuje, že rozhodnutia predsedníctva sa prijímajú jednoduchou väčšinou prostredníctvom verejného hlasovania.
- 23 V súlade s článkom 26 ods. 3 a článkom 28 ods. 3 stanov Notárskej komory volí predsedu a podpredsedu tejto komory konferencia Notárskej komory.

Dočasný sadzobník

- 24 Minister spravodlivosti Litovskej republiky schválil prostredníctvom įsakymas Nr. 57 (nariadenie č. 57) z 12. septembra 1996 (Žin., 1996, č. 87 – 2075) dočasný sadzobník poplatkov účtovaných notármi za vyhotovenie notárskych zápisníc, prípravu transakcií, konzultácie a technické služby (ďalej len „dočasný sadzobník“). Tento sadzobník stanovuje najmä rozpätia, v rámci ktorých môžu notári stanoviť svoje odmeny za osvedčovanie hypotekárneho záložného práva, osvedčovanie iných záložných práv, osvedčovanie vecného bremena, užívacieho práva, práva stavby na pozemku a zmluvy stanovujúcej podmienky užívania určitých nehnuteľností, ako aj osvedčovanie zmluvy o výmene nehnuteľnosti.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 25 Rozhodnutím č. 2S-2(2018) z 26. apríla 2018 Rada pre hospodársku súťaž konštatovala, že Notárska komora, ako aj notári, ktorí sú členmi predsedníctva tejto komory, porušili § 5 ods. 1 bod 1 zákona o hospodárskej súťaži, ako aj článok 101 ods. 1 písm. a) ZFEÚ, a uložila im pokuty.
- 26 V tomto rozhodnutí Rada pre hospodársku súťaž uviedla, že rozhodnutiami z 30. augusta 2012, 23. apríla 2015, 26. mája 2016 a 26. januára 2017 predsedníctvo Notárskej komory prijalo pravidlá na objasnenie metód výpočtu odmien splatných notárom z titulu:
- schválenia hypotekárnych transakcií a vyznačenie doložiek vykonateľnosti v prípadoch, keď zúčastnené strany neuvedú hodnotu založenej nehnuteľnosti, a v prípadoch, keď sa jednou hypotékou zakladá viacero nehnuteľností,
 - vyhotovenia notárskych zápisníc, prípravy návrhov úkonov, poradenstva a odborných služieb v prípadoch, keď sa vecné bremeno na viacero nehnuteľností zriaďuje jedinou zmluvou,
 - validácie zmluvy o výmene v prípadoch, keď sú predmetom takejto zmluvy časti rôznych nehnuteľností.
- 27 Tieto rozhodnutia (ďalej len „objasnenia“) boli prijaté jednomyselne členmi predsedníctva, ktorí sa zúčastnili zasadnutí, a boli uverejnené na vnútornej stránke Notárskej komory.
- 28 Rada pre hospodársku súťaž sa domnievala, že prijatím objasnení žalobcovia vo veci samej v skutočnosti zaviedli mechanizmus výpočtu výšky odmien fakturovaných notármi za činnosti, ktorých sa týkajú tieto objasnenia, ktorý vo všetkých prípadoch stanovoval výšku týchto odmien

na najvyššiu sumu povolenú dočasným sadzobníkom. Podľa Rady pre hospodársku súťaž však pred prijatím objasnení notári disponovali voľnou úvahou pri výpočte týchto odmien a v určitých prípadoch mohli stanoviť nižšie sumy odmien, než sú odmeny stanovené objasneniami.

- 29 Rada pre hospodársku súťaž dospela k záveru, že žalobcovia vo veci samej nepriamo stanovili výšku uvedených odmien. Domnievala sa, že Notárska komora prijatím objasnení, konajúca prostredníctvom svojho riadiaceho orgánu, teda predsedníctva a jeho členovia, uzavreli dohodu obmedzujúcu hospodársku súťaž v rozpore s § 5 ods. 1 bodom 1 zákona o hospodárskej súťaži a článkom 101 ods. 1 písm. a) ZFEÚ. Rada pre hospodársku súťaž konštatovala, že Notárska komora je združením združujúcim hospodárske subjekty, konkrétne notárov, a že objasnenia treba kvalifikovať ako rozhodnutie združenia podnikov, na prijatí ktorého sa zúčastnilo osem notárov, ktorí sú členmi predsedníctva tejto komory.
- 30 Rada pre hospodársku súťaž tiež kvalifikovala objasnenia ako dohodu, ktorej cieľom bolo obmedziť hospodársku súťaž medzi notármi, definovala relevantný trh ako trh notárskych zápisníc v Litve a konštatovala, že porušenie trvalo od 30. augusta 2012 prinajmenšom do 16. novembra 2017. Okrem toho sa domnievala, že skutočnosť, že minister spravodlivosti Litovskej republiky toleroval predmetné konanie žalobcov vo veci samej, predstavuje poľahčujúcu okolnosť a v dôsledku toho znížil výšku pokút o 5 %.
- 31 Žalobcovia vo veci samej podali žalobu o neplatnosť rozhodnutia Rady pre hospodársku súťaž uvedeného v bode 25 tohto rozsudku na Vilniaus apygardos administracinis teismas (Krajský správny súd Vilnius, Litva). Rozsudkom z 19. februára 2019 tento súd uvedenej žalobe vyhovel a uvedené rozhodnutie čiastočne zrušil.
- 32 Rada pre hospodársku súťaž podala proti tomuto rozsudku odvolanie na Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Najvyšší správny súd, Litva), ktorý je vnútroštátnym súdom, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.
- 33 Na podporu svojho odvolania Rada pre hospodársku súťaž uvádza, že notári sú hospodárskymi subjektmi a môžu si konkurovať prostredníctvom ceny, teda výšky odmien, v medziach stanovených v dočasnom sadzobníku. Žalobcovia vo veci samej nemajú právo zjednotiť notársku prax spôsobom, ktorý je v rozpore s právom hospodárskej súťaže, a vo vnútroštátnej právnej úprave neexistuje medzera. Podľa Rady pre hospodársku súťaž je článok 101 ZFEÚ uplatniteľný vo veci samej, keďže rozhodnutia Notárskej komory sa uplatňujú na celom území Litvy, odmeny notárov sa uplatňujú tak na litovských užívateľov, ako aj na štátnych príslušníkov iných členských štátov, ktorí využívajú služby notárov v Litve, a keďže notárske zápisnice môžu byť vyhotovené notárom so sídlom v Litve v rámci cezhraničných vzťahov medzi hospodárskymi subjektmi.
- 34 Žalobcovia vo veci samej tvrdia, že notár je v podstate subjektom vykonávajúcim verejnú funkciu, zástupcom štátu alebo zástupcom verejného sektora. Notári si konkurujú kvalitou služieb a nie cenou. Objasnenia majú za cieľ vykonať právomoci, ktoré má k dispozícii Notárska komora na zjednotenie notárskej praxe a v oblasti poskytovania stanovísk notárom, stanovené v § 9 bode 5 zákona o notárskej činnosti a v článku 8 ods. 1 bodoch 6 a 7 stanov Notárskej komory. Ich cieľom je tiež vyplniť medzeru vo vnútroštátnej právnej úprave, chrániť záujmy spotrebiteľov, zaručiť zásady rovnosti zaobchádzania a proporcionality, ako aj chrániť notárov pred neodôvodnenou občianskoprávnou zodpovednosťou. Minister spravodlivosti Litovskej republiky si bol vedomý objasnení, ale nepodal návrh na ich zrušenie, ani nepodnikol podnet na zmenu dočasného sadzobníka. Žalobcovia vo veci samej tiež tvrdia, že Zmluva o FEÚ sa v prejednávanej veci neuplatňuje z dôvodu, že neexistuje spoločný trh notárskych služieb v Európskej únii.

- 35 Vnútroštátny súd poznamenáva, že Súdny dvor sa ešte nevyjadril k otázke, či notárske činnosti, akými sú činnosti zverené litovským notárom, predstavujú hospodársku činnosť v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ a či títo notári predstavujú podniky v zmysle tohto ustanovenia.
- 36 Tento súd sa pýta, či právomoc zjednotiť notársku prax zverená Notárskej komore spĺňa kritérium definované v bode 68 rozsudku z 19. februára 2002, *Wouters a i.* (C-309/99, EU:C:2002:98), podľa ktorého „členský štát... si musí ponechať svoju právomoc vydať rozhodnutie v poslednom stupni“, alebo kritérium uvedené v bode 46 rozsudku z 23. novembra 2017, *ČEZ Elektro Bãlgarija a FrontEx International* (C-427/16 a C-428/16, EU:C:2017:890), podľa ktorého „musí existovať účinná kontrola a rozhodovacia právomoc štátu v poslednom stupni“.
- 37 Vnútroštátny súd v tejto súvislosti poznamenáva, že minister spravodlivosti Litovskej republiky má právo obrátiť sa na súdy s návrhom na zrušenie prípadného nezákonného rozhodnutia Notárskej komory a môže tiež doplniť dočasný sadzobník, aby uviedol, ako sa má vypočítavať odmena notárov za činnosti, na ktoré sa vzťahujú objasnenia.
- 38 Vnútroštátny súd sa tiež pýta, či sa objasnenia majú považovať za rozhodnutia združenia podnikov v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ a či sa má toto ustanovenie vykladať v tom zmysle, že uvedené objasnenia majú za cieľ alebo následok vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu.
- 39 V rozsahu, v akom žalobcovia vo veci samej tvrdia, že objasnenia sledujú viacero cieľov, ktoré podľa nich odôvodňujú ich prijatie, sa vnútroštátny súd pýta, či vzhľadom na kritériá uvedené v bode 97 rozsudku z 19. februára 2002, *Wouters a i.* (C-309/99, EU:C:2002:98), možno tieto ciele považovať za legitímne, a ak áno, či obmedzenia stanovené v objasneniach prekračujú to, čo je nevyhnutné na dosiahnutie uvedených cieľov.
- 40 Okrem toho vzniká otázka, či sa má článok 101 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že notárov, ktorí sú členmi predsedníctva, možno považovať za členov združenia, ktoré porušilo článok 101 ZFEÚ, a či im možno uložiť pokuty za ich účasť na tomto porušení.
- 41 Za týchto podmienok Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Najvyšší správny súd, Litva) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
1. Má sa článok 101 ods. 1 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že notári v Litovskej republike sú pri vykonávaní činností súvisiacich s [objasneniami] podnikateľmi v zmysle [tohto ustanovenia]?
 2. Má sa článok 101 ods. 1 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že [objasnenia] predstavujú rozhodnutie združenia v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ?
 3. Ak je odpoveď na druhú otázku kladná, majú tieto objasnenia za cieľ alebo následok vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu na účely článku 101 ods. 1 ZFEÚ?
 4. Majú sa [objasnenia] pri rozhodovaní o možnom porušení článku 101 ods. 1 ZFEÚ posudzovať v súlade s kritériami stanovenými v bode 97 rozsudku [z 19 februára 2002, *Wouters a i.* (C-309/99, EU:C:2002:98)]?

5. Ak je odpoveď na štvrtú otázku kladná, sú ciele uvedené [žalobcami vo veci samej], t. j. zjednocovanie notárskej praxe, vyplnenie legislatívnej medzery, ochrana záujmov spotrebiteľov, ochrana zásady rovnakého zaobchádzania so spotrebiteľmi a zásady proporcionality, ako aj ochrana notárov pred neopodstatnenou zodpovednosťou za škodu, legitímnymi cieľmi pri posudzovaní týchto objasnení v súlade s kritériami stanovenými v bode 97 rozsudku [z 19 februára 2002, *Wouters a i.* (C-309/99, EU:C:2002:98)]?
6. Ak je odpoveď na piatu otázku kladná, majú sa obmedzenia uložené v uvedených objasneniach považovať za obmedzenia, ktoré nepresahujú rámec toho, čo je nevyhnutné na zabezpečenie dosiahnutia legitímnych cieľov?
7. Má sa článok 101 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že v prípade notárov, ktorí boli členmi predsedníctva, možno konštatovať, že porušili tento článok, a môže im byť uložená pokuta z dôvodu, že sa podieľali na prijatí [objasnení] opísaných v prejednávanej veci a zároveň pracovali ako notári?'

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 42 Žalobcovia vo veci samej tvrdia, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný z dôvodu, že článok 101 ZFEÚ, ktorého výklad je predmetom tohto návrhu, nie je uplatniteľný vo veci samej, a preto sa položené otázky týkajú len uplatnenia litovského práva na čisto vnútroštátnu situáciu.
- 43 V tejto súvislosti treba konštatovať, že problematika uplatniteľnosti článku 101 ZFEÚ na spor vo veci samej sa týka podstaty položených prejudiciálnych otázok, a nie ich prípustnosti, takže treba preskúmať tvrdenia žalobcov vo veci samej uvedené v predchádzajúcom bode v rámci vecného preskúmania týchto otázok (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. júla 2006, *Manfredi a i.*, C-295/04 až C-298/04, EU:C:2006:461, bod 30).
- 44 Návrh na začatie prejudiciálneho konania je teda prípustný.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 45 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 101 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že notári usadení v členskom štáte sa majú považovať za „podniky“ v zmysle tohto ustanovenia, ak v určitých situáciách vykonávajú činnosti spočívajúce v schvaľovaní hypotekárnych transakcií, vo vyznačení doložiek vykonateľnosti, vyhotovení notárskych zápisníc, v príprave návrhov úkonov, v poradenstve, v odborných službách a vo validácii zmluvy o výmene.
- 46 Podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ sú nezlučiteľné s vnútorným trhom a zakázané všetky dohody medzi podnikmi, rozhodnutia združení podnikov a zosúladené postupy, ktoré môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a ktoré majú za cieľ alebo následok vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu.

- 47 Na úvod treba poznamenať, že žalobcovia vo veci samej a litovská vláda tvrdia, že toto ustanovenie nie je uplatniteľné vo veci samej, keďže objasnenia nemôžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi v zmysle uvedeného ustanovenia. Z dôvodu povahy notárskych zápisníc a vnútroštátnej právnej úpravy každého členského štátu totiž notári nemôžu vyhotoviť notárske zápisnice na území iných členských štátov, než je štát, v ktorom sú usadení. Neexistuje teda spoločný trh s notárskymi službami, ktorý by mohol byť ovplyvnený objasneniami.
- 48 V tejto súvislosti podľa ustálenej judikatúry platí, že na to, aby rozhodnutie, dohoda alebo postup boli spôsobilé ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, musia na základe súboru skutkových alebo právnych okolností umožniť s dostatočnou pravdepodobnosťou predpokladať, že by mohli mať priamy či nepriamy, skutočný či potenciálny vplyv na obchod medzi členskými štátmi, a to takým spôsobom, že by bolo možné obávať sa, že budú brániť vytvoreniu spoločného trhu medzi členskými štátmi. Okrem toho je potrebné, aby tento vplyv nebol bezvýznamný (rozsudky z 28. februára 2013, *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, bod 65 a citovaná judikatúra, ako aj z 29. júna 2023, *Super Bock Bebidas*, C-211/22, EU:C:2023:529, bod 62 a citovaná judikatúra).
- 49 Ovplyvnenie obchodu medzi členskými štátmi vo všeobecnosti vyplýva zo súčasného výskytu viacerých faktorov, ktoré by nemuseli byť rozhodujúce, pokiaľ by boli posudzované samostatne. Na overenie, či kartel významne ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi, je potrebné ho preskúmať v hospodárskom a právnom kontexte (rozsudok z 24. septembra 2009, *Erste Group Bank a i./Komisia*, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P a C-137/07 P, EU:C:2009:576, bod 37 a citovaná judikatúra).
- 50 Z ustálenej judikatúry tiež vyplýva, že kartel vzťahujúci sa na celé územie členského štátu má sám osebe za následok podporu oddeľovania vnútroštátnych trhov, čím sa narúša hospodárske prelínanie zamýšľané Zmluvou o FEÚ (rozsudky z 19. februára 2002, *Wouters a i.*, C-309/99, EU:C:2002:98, bod 95, ako aj citovaná judikatúra, a zo 16. júla 2015, *ING Pensii*, C-172/14, EU:C:2015:484, bod 49, ako aj citovaná judikatúra).
- 51 Okrem toho pojem „obchod medzi členskými štátmi“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ sa neobmedzuje na cezhraničný obchod s výrobkami a službami, ale má širší rozsah, ktorý zahŕňa každú cezhraničnú hospodársku činnosť vrátane usadenia sa (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. októbra 2001, *Ambulanz Glöckner*, C-475/99, EU:C:2001:577, bod 49).
- 52 V prejednávanej veci je nesporné, že rozsah objasnení sa vzťahuje na celé územie Litovskej republiky, keďže sú ako rozhodnutia Notárskej komory záväzné pre všetkých notárov usadených v tomto členskom štáte podľa článku 13 zákona o notárskej činnosti a článku 10 bodu 4 stanov Notárskej komory.
- 53 Hoci notár v zásade nemôže poskytovať služby v inom členskom štáte, ako je členský štát, v ktorom je usadený, nič to nemení na tom, že na jednej strane notárske povolanie v zásade podlieha slobode usadiť sa (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. septembra 2015, *Komisia/Lotyško*, C-151/14, EU:C:2015:577, bod 48). Pravidlá, akými sú objasnenia, ktoré sa týkajú základného aspektu výkonu tohto povolania v dotknutom členskom štáte, môžu v zásade významne ovplyvniť výber štátnych príslušníkov iných členských štátov usadiť sa v tomto prvom členskom štáte na účely výkonu uvedeného povolania. Na druhej strane, ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 52 svojich návrhov, štátni príslušníci iných členských štátov ako Litovskej republiky môžu využívať služby notárov usadených v tomto poslednom uvedenom členskom štáte.

- 54 Za týchto podmienok objasnenia, pokiaľ by sa mali kvalifikovať ako dohody medzi podnikmi alebo rozhodnutia združení podnikov v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ, môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi v zmysle tohto ustanovenia.
- 55 Po tomto spresnení treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry v kontexte práva hospodárskej súťaže pojem „podnik“ uvedený v tomto ustanovení zahŕňa každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť bez ohľadu na jeho právne postavenie a spôsob financovania (rozsudky z 19. februára 2002, *Wouters a i.*, C-309/99, EU:C:2002:98, bod 46 a citovaná judikatúra, ako aj z 28. februára 2013, *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, bod 35).
- 56 Z ustálenej judikatúry tiež vyplýva, že hospodárskou činnosťou je akákoľvek činnosť pozostávajúca z ponúkajú tovarov alebo služieb na danom trhu (rozsudky z 19. februára 2002, *Wouters a i.*, C-309/99, EU:C:2002:98, bod 47 a citovaná judikatúra, ako aj z 28. februára 2013, *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, bod 36).
- 57 Pokiaľ ide o notárov, Súdny dvor už rozhodol, že vzhľadom na to, že vykonávajú slobodné povolanie, ktoré zahŕňa ako hlavnú činnosť poskytovanie viacerých odlišných služieb za odplatu, v zásade vykonávajú hospodársku činnosť (pozri v tomto zmysle rozsudky z 26. marca 1987, *Komisia/Holandsko*, 235/85, EU:C:1987:161, bod 9, a z 1. februára 2017, *Komisia/Maďarsko*, C-392/15, EU:C:2017:73, body 98 až 101).
- 58 Okrem toho komplexná a technická povaha poskytovaných služieb a okolnosť, že výkon povolania je regulovaný, nemôžu spochybníť toto posúdenie (pozri analogicky rozsudky z 19. februára 2002, *Wouters a i.*, C-309/99, EU:C:2002:98, bod 49 a citovanú judikatúru, ako aj z 28. februára 2013, *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, bod 38).
- 59 Vo veci samej z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom vyplýva, že notári usadení v Litve vykonávajú svoju činnosť v rámci slobodného povolania, a nie ako štátni úradníci. Ustanovenie § 19 zákona o notárskej činnosti totiž stanovuje, že notár účtuje odmenu za vyhotovenie notárskych zápisníc, vypracovanie návrhov transakcií, poradenstvo a odborné služby. Ustanovenie § 12 tohto zákona stanovuje, že notári vykonávajú svoje právomoci bez ohľadu na vplyv orgánov verejnej moci a rozpočtových orgánov a riadia sa len zákonmi. Napokon podľa § 21 uvedeného zákona notár vykonáva svoje úlohy samostatne a je hospodársky nezávislý.
- 60 Žalobcovia vo veci samej a litovská vláda však v podstate tvrdia, že litovskí notári nevykonávajú ekonomickú činnosť, keďže sa podieľajú na výkone funkcií verejného charakteru.
- 61 V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že činnosti, ktoré sa viažu na výkon výsad verejnej moci, nemajú hospodársku povahu odôvodňujúcu uplatnenie pravidiel hospodárskej súťaže stanovených Zmluvou o FEÚ (rozsudky z 12. júla 2012, *Compass-Datenbank*, C-138/11, EU:C:2012:449, bod 36 a citovaná judikatúra, ako aj zo 6. mája 2021, *Analisi G. Caracciolo*, C-142/20, EU:C:2021:368, bod 56).
- 62 Okolnosť, že subjekt disponuje pri výkone časti svojich činností právomocami orgánu verejnej moci, však sama osebe nebráni tomu, aby bol kvalifikovaný ako podnik v zmysle práva hospodárskej súťaže, pokiaľ ide o jeho činnosti, ktoré majú hospodársku povahu, pokiaľ tieto činnosti možno oddeliť od výkonu výsad verejnej moci (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. júla 2012, *Compass-Datenbank*, C-138/11, EU:C:2012:449, body 37 a 38, ako aj citovanú judikatúru, a z 24. marca 2022, *GVN/Komisia*, C-666/20 P, EU:C:2022:225, bod 71).

- 63 V prejednávanej veci sa zdá, s výhradou overenia vnútroštátnym súdom, že notárske činnosti, na ktoré sa vzťahujú objasnenia, ktoré spočívajú v schvaľovaní hypotekárnych transakcií, vyznačení doložiek vykonateľnosti, vyhotovení notárskych zápisníc, príprave návrhov úkonov, poradenstve, odborných službách a validácii zmluvy o výmene, v určitých situáciách nesúvisia s výkonom výsad verejnej moci.
- 64 V tejto súvislosti Súdny dvor už v podstate rozhodol, že notárska činnosť spočívajúca v osvedčovaní listín vyjadrujúcich jednostranné záväzky alebo zmluvy, na ktorých sa účastníci slobodne dohodli (pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. februára 2017, Komisia/Maďarsko, C-392/15, EU:C:2017:73, body 119 a 120, ako aj citovanú judikatúru), zriadenie hypotekárnych záložných práv (rozsudok z 24. mája 2011, Komisia/Francúzsko, C-50/08, EU:C:2011:335, bod 97), jednoduché vyznačenie doložky vykonateľnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. februára 2017, Komisia/Maďarsko, C-392/15, EU:C:2017:73, body 125 až 127), ako aj vypracovanie návrhov transakcií, poradenstvo a poskytovanie technických služieb notármi (pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. decembra 2011, Komisia/Holandsko, C-157/09, EU:C:2011:794, bod 72 a tam citovanú judikatúru) nie sú priamo a špecificky spojené s výkonom verejnej moci.
- 65 Okrem toho z informácií poskytnutých Súdnu dvoru nevyplýva, že by notárske činnosti, na ktoré sa vzťahujú objasnenia, boli neoddeliteľne spojené s inými činnosťami, ktoré by zahŕňali výkon výsad verejnej moci.
- 66 Okrem toho, ako vyplýva zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, notári usadení v Litve vykonávajú v medziach svojich príslušných územných právomocí veľkú časť svojich činností za konkurenčných podmienok, pretože § 28 prvý odsek zákona o notárskej činnosti v tejto súvislosti stanovuje, že notárske zápisnice možno spísať u každého notára, s výnimkou dedičských vecí. Táto okolnosť však nemôže charakterizovať výkon verejnej moci (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. septembra 2015, Komisia/Lotyško, C-151/14, EU:C:2015:577, bod 74).
- 67 Z toho vyplýva, že notárov usadených na území členského štátu treba považovať za „podniky“ v zmysle článku 101 ZFEÚ, ak vykonávajú také činnosti, aké sú uvedené v objasneniach.
- 68 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 101 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že notári usadení v členskom štáte sa majú považovať za „podniky“ v zmysle tohto ustanovenia, ak v určitých situáciách vykonávajú činnosti spočívajúce v schvaľovaní hypotekárnych transakcií, vo vyznačení doložiek vykonateľnosti, vo vyhotovení notárskych zápisníc, v príprave návrhov úkonov, v poradenstve, v odborných službách a vo validácii zmluvy o výmene, pokiaľ tieto činnosti nesúvisia s výkonom právomocí verejnej moci.

O druhej otázke

- 69 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 101 ods. 1 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že pravidlá, ktoré zjednocujú spôsob, akým notári členského štátu vypočítavajú výšku odmien fakturovaných za plnenie niektorých svojich činností, ktoré prijala profesijná organizácia, akou je Notárska komora, sa majú považovať za rozhodnutia združenia podnikov v zmysle tohto ustanovenia.

- 70 V tejto súvislosti treba v prvom rade overiť, či sa pri prijímaní pravidiel, o aké ide vo veci samej, profesijná organizácia musí považovať za združenie podnikov alebo naopak za orgán verejnej moci z dôvodu, že jej činnosť súvisí s výkonom výsad verejnej moci (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. februára 2002, *Wouters a i.*, C-309/99, EU:C:2002:98, body 56 a 57, ako aj z 18. júla 2013, *Consiglio Nazionale dei Geologi*, C-136/12, EU:C:2013:489, bod 42).
- 71 Súdny dvor konštatoval, že profesijná organizácia, ktorá síce má regulačné právomoci, ale nevykonáva typické právomoci orgánu verejnej moci, a koná ako regulačný orgán povolania, ktorého výkon predstavuje okrem iného hospodársku činnosť, sa nemôže vyhnúť uplatneniu pravidiel hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. februára 2002, *Wouters a i.*, C-309/99, EU:C:2002:98, body 58 a 59, ako aj z 18. júla 2013, *Consiglio Nazionale dei Geologi*, C-136/12, EU:C:2013:489, bod 44).
- 72 Okrem toho z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že iné indície týkajúce sa najmä zloženia riadiacich orgánov predmetnej profesijnej organizácie, spôsobu jej fungovania, jej vzťahov s orgánmi verejnej moci, ako aj vymedzenia jej regulačnej alebo rozhodovacej právomoci, sa zohľadňujú na účely určenia, či sa má takáto organizácia považovať za združenie podnikov v zmysle článku 101 ZFEÚ, alebo za orgán verejnej moci.
- 73 Súdny dvor tak kvalifikoval profesijné organizácie ako „združenia podnikov“ najmä vzhľadom na okolnosť, že riadiace orgány týchto organizácií sú zložené výlučne z príslušníkov danej profesie zvolených ich kolegami bez toho, aby vnútroštátne orgány mohli zasahovať do tohto vymenovania (pozri najmä rozsudky z 19. februára 2002, *Wouters a i.*, C-309/99, EU:C:2002:98, bod 61, ako aj z 18. júla 2013, *Consiglio Nazionale dei Geologi*, C-136/12, EU:C:2013:489, bod 43).
- 74 Súdny dvor tiež zohľadnil skutočnosť, že štát rozhodujúcim spôsobom nezasahoval do prijímania rozhodnutí týchto orgánov (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. septembra 2014, *API a i.*, C-184/13 až C-187/13, C-194/13, C-195/13 a C-208/13, EU:C:2014:2147, body 33 a 41).
- 75 Súdny dvor rovnako zohľadnil okolnosť, že regulačná alebo rozhodovacia právomoc, ktorá bola zverená dotknutej organizácii alebo subjektu, nebola spojená s podmienkami alebo kritériami všeobecného verejného záujmu, ktoré boli tieto subjekty povinné dodržiavať pri prijímaní svojich aktov, a že táto organizácia alebo subjekt nekonala pod skutočnou kontrolou a rozhodovacou právomocou štátu v poslednom stupni (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. februára 2002, *Wouters a i.*, C-309/99, EU:C:2002:98, body 62 a 68; z 28. februára 2013, *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, body 49, 54 a 55, ako aj z 23. novembra 2017, *ČEZ Elektro Bãlgarija a FrontEx International*, C-427/16 a C-428/16, EU:C:2017:890, bod 49).
- 76 Vo veci samej z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom vyplýva, že v súlade s § 8 zákona o notárskej činnosti sú všetci notári v Litve integrovaní do Notárskej komory a sú jej členmi. Medzi hlavné úlohy uvedenej komory stanovené v § 9 tohto zákona patrí najmä koordinácia činností notárov, zlepšovanie ich kvalifikácie, ochrana a zastupovanie ich záujmov pred verejnými a správnymi orgánmi, zjednotenie notárskej praxe a dohľad nad spôsobom, akým notári vykonávajú svoje úlohy a dodržiavajú požiadavky profesijnej etiky.
- 77 Okrem toho v súlade s článkami 18 a 19 stanov Notárskej komory sa predsedníctvo, ktoré je kolegiálnym riadiacim orgánom tejto komory, skladá z ôsmich členov vymenovaných konferenciou uvedenej komory spomedzi kandidátov zvolených notárskymi konferenciami a rozhodnutia tohto orgánu sa podľa článku 23 týchto stanov prijímajú jednoduchou väčšinou prostredníctvom verejného hlasovania.

- 78 Napokon ak sa minister spravodlivosti Litovskej republiky domnieva, že rozhodnutia Notárskej komory nie sú v súlade s právnymi predpismi Litovskej republiky, môže na základe § 11 zákona o notárskej činnosti podať návrh na ich zrušenie na Vilniaus apygardos teismas (Krajský súd Vilnius).
- 79 Z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom tak vyplýva, že Notárska komora má vlastnosti organizácie na reguláciu notárskeho povolania v Litve a že jej riadiaci orgán, teda predsedníctvo, sa skladá výlučne z príslušníkov tohto povolania, ktorých volia iba ich kolegovia, pričom Litovská republika sa nezdá byť zapojená do menovania uvedených príslušníkov ani do prijímania rozhodnutí predsedníctva.
- 80 Okrem toho vnútroštátny súd neuviedol žiadne ustanovenie, ktoré by dostatočne presne definovalo podmienky alebo kritériá, ktoré by zaručovali, že Notárska komora a jej predsedníctvo pri výkone svojej rozhodovacej právomoci skutočne dodržiavajú všeobecný verejný záujem.
- 81 Navyše samotná skutočnosť, že litovské súdy môžu preskúmať zákonnosť rozhodnutí Notárskej komory, neznamená, že táto komora vykonáva činnosti pod skutočnou kontrolou štátu (pozri analogicky rozsudok z 23. novembra 2017, ČEZ Elektro Bãlgarija a FrontEx International, C-427/16 a C-428/16, EU:C:2017:890, body 48 a 49).
- 82 Za týchto podmienok profesijnú organizáciu, akou je Notárska komora, treba považovať za združenie podnikateľov v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ, a nie za orgán verejnej moci.
- 83 Pokiaľ ide v druhom rade o otázku, či objasnenia predstavujú rozhodnutie združenia podnikov v zmysle článku 101 ZFEÚ, zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že tieto objasnenia, ktorých cieľom je zjednotiť spôsob, akým notári vypočítavajú výšku odmien fakturovaných za výkon niektorých ich činností, sú, ako bolo pripomenuté v bode 52 tohto rozsudku, záväzné pre notárov podľa § 13 zákona o notárskej činnosti a článku 10 bodu 4 stanov Notárskej komory.
- 84 Z judikatúry Súdneho dvora pritom vyplýva, že rozhodnutiami združení podnikov v zmysle článku 101 ZFEÚ sú rozhodnutia, ktoré sú výrazom vôle zástupcov povolania smerujúcim k tomu, že prijmú určitý spôsob správania v rozsahu svojej hospodárskej činnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. februára 2002, Wouters a i., C-309/99, EU:C:2002:98, bod 64).
- 85 Napokon, keďže bolo rozhodnuté, že cenové odporúčanie bez ohľadu na jeho presnú právnu povahu sa môže považovať za rozhodnutie z hľadiska článku 101 ZFEÚ (rozsudok z 18. júla 2013, Consiglio Nazionale dei Geologi, C-136/12, EU:C:2013:489, bod 46 a citovaná judikatúra), určenie ceny prostredníctvom záväzného aktu treba *a fortiori* považovať za také rozhodnutie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. júla 2013, Consiglio Nazionale dei Geologi, C-136/12, EU:C:2013:489, bod 47).
- 86 Z toho vyplýva, že také pravidlá, akými sú objasnenia, sa musia považovať za rozhodnutia združenia podnikov v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ.
- 87 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že pravidlá, ktoré zjednocujú spôsob, akým notári členského štátu vypočítavajú výšku odmeny fakturovanej za plnenie niektorých svojich činností, ktoré prijala profesijná organizácia, akou je notárska komora tohto členského štátu, predstavujú rozhodnutia združenia podnikov v zmysle tohto ustanovenia.

O tretej až šiestej otázke

- 88 Svojou treťou až šiestou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 101 ods. 1 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že rozhodnutia združenia podnikov, ktoré zjednocujú spôsob, akým notári vypočítavajú výšku odmien fakturovaných z dôvodu výkonu niektorých ich činností, predstavujú obmedzenia hospodárskej súťaže zakázané týmto článkom.
- 89 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že v rámci konania podľa článku 267 ZFEÚ, ktoré sa zakladá na jasnom rozdelení úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom, sa úloha Súdneho dvora obmedzuje na výklad ustanovení práva Únie, v súvislosti s ktorými mu boli položené otázky, v prejednávanej veci v súvislosti s článkom 101 ods. 1 ZFEÚ. V konečnom dôsledku teda posúdenie, či vzhľadom na všetky relevantné okolnosti charakterizujúce situáciu vo veci samej a hospodársky a právny kontext, do ktorého táto situácia patrí, je cieľom a/alebo účinkom predmetnej dohody obmedzenie hospodárskej súťaže, neprináleží Súdny dvor, ale vnútroštátnemu súdu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. novembra 2021, *Visma Enterprise*, C-306/20, EU:C:2021:935, bod 51 a citovanú judikatúru).
- 90 Súdny dvor však pri rozhodovaní v prejudiciálnom konaní môže na základe skutočností uvedených v spise, ktorý má k dispozícii, poskytnúť spresnenia, ktoré majú vnútroštátny súd viesť pri jeho výklade, aby mohol rozhodnúť o spore (rozsudok z 18. novembra 2021, *Visma Enterprise*, C-306/20, EU:C:2021:935, bod 52).
- 91 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že na to, aby sa na rozhodnutie združenia podnikov vzťahoval zákaz uvedený v článku 101 ods. 1 ZFEÚ, musí mať „za cieľ alebo následok“ vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže významným spôsobom v rámci spoločného trhu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. novembra 2021, *Visma Enterprise*, C-306/20, EU:C:2021:935, bod 54 a citovanú judikatúru).
- 92 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora od vyhlásenia rozsudku z 30. júna 1966, LTM (56/65, EU:C:1966:38), vedie alternatívna povaha tejto podmienky, v ktorej sa nachádza spojka „alebo“, v prvom rade k potrebe posúdiť samotný cieľ rozhodnutia združenia podnikov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. novembra 2021, *Visma Enterprise*, C-306/20, EU:C:2021:935, bod 55 a citovanú judikatúru).
- 93 Z judikatúry Súdneho dvora totiž vyplýva, že niektoré typy koordinácie medzi podnikmi majú dostatočný stupeň poškodzovania hospodárskej súťaže na to, aby ich bolo možné kvalifikovať ako „obmedzenie z hľadiska cieľa“, takže skúmanie ich následkov nie je potrebné. Táto judikatúra sa opiera o skutočnosť, že určité formy koordinácie medzi podnikmi možno považovať za poškodzujúce riadne fungovanie hospodárskej súťaže už z dôvodu ich samotnej povahy (rozsudok z 18. novembra 2021, *Visma Enterprise*, C-306/20, EU:C:2021:935, bod 57 a citovaná judikatúra).
- 94 Je teda zrejmé, že určité dohodnuté správanie sa, ako sú tie, ktoré vedú k horizontálnemu určeniu cien, možno považovať za natoľko spôsobilé mať negatívne účinky predovšetkým na cenu, množstvo alebo kvalitu výrobkov a služieb, že na účely uplatnenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ sa preukázanie ich konkrétnych účinkov na trhu môže považovať za nepotrebné. Skúsenosť totiž ukazuje, že takéto správanie vedie k zníženiu produkcie a zvýšeniu cien, čo vedie k zlému rozdeleniu zdrojov najmä na úkor spotrebiteľov (rozsudok z 2. apríla 2020, *Budapest Bank a i.*, C-228/18, EU:C:2020:265, bod 36, ako aj citovaná judikatúra).

- 95 V prejednávanej veci však z informácií, ktoré má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že objasnenia stanovujú mechanizmus výpočtu výšky odmien notárov, ktorý im ukladá povinnosť, aby za činnosti, na ktoré sa vzťahujú tieto objasnenia, ponechali najvyššiu cenu z cenového rozpätia stanoveného dočasným sadzobníkom stanoveným ministrom spravodlivosti Litovskej republiky. S výhradou overenia vnútroštátnym súdom sa preto treba domnievať, že tieto objasnenia vedú práve k horizontálnemu stanoveniu cien dotknutých služieb.
- 96 Za týchto podmienok treba také rozhodnutia, akými sú objasnenia, považovať za rozhodnutia predstavujúce obmedzenie hospodárskej súťaže „z hľadiska cieľa“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ.
- 97 Je pravda, že z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že každá dohoda medzi podnikmi alebo akékoľvek rozhodnutie združenia podnikov, ktoré obmedzujú slobodu činnosti podnikov, ktoré sú zmluvnými stranami tejto dohody, alebo podliehajú dodržiavaniu tohto rozhodnutia, nepatria nevyhnutne pod zákaz stanovený v článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Preskúmanie hospodárskeho a právneho kontextu, do ktorého patria niektoré z týchto dohôd a niektoré z týchto rozhodnutí, totiž môže viesť po prvé ku konštatovaniu, že tieto dohody sú odôvodnené sledovaním jedného alebo viacerých legitímnych cieľov všeobecného záujmu, ktoré samy osebe nemajú protisúťažnú povahu, po druhé, že konkrétne prostriedky, ktoré sa používajú na dosiahnutie týchto cieľov, sú skutočne nevyhnutné na tento účel, a po tretie, že aj keď sa ukáže, že tieto prostriedky majú prinajmenšom potenciálne za následok obmedzenie alebo narušenie hospodárskej súťaže, tento inherentný následok nepresahuje rámec toho, čo je nevyhnutné, najmä tým, že by vylučoval hospodársku súťaž. Táto judikatúra sa môže uplatniť najmä v prípade dohôd alebo rozhodnutí vo forme pravidiel prijatých združením, akým je profesijné združenie alebo športové združenie, s cieľom sledovať určité etické alebo deontologické ciele a všeobecnejšie vymedziť rámec výkonu profesijnej činnosti, ak dotknuté združenie preukáže, že podmienky, ktoré boli pripomenuté vyššie, sú splnené (rozsudok z 21. decembra 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 113 a citovaná judikatúra).
- 98 Uvedenú judikatúru však nie je možné použiť v prípade správania, ktoré sa zďaleka neobmedzujú iba na to, že ich inherentným „následkom“ je aspoň potenciálne obmedziť hospodársku súťaž tým, že obmedzujú slobodu správania určitých podnikov, a ktoré sú pre túto hospodársku súťaž natoľko škodlivé, že odôvodňujú záver, že ich samotným „cieľom“ je jej vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie. Len v prípade, ak sa po preskúmaní správania, o ktoré ide v danom prípade, ukáže, že cieľom tohto správania nie je vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže, treba ďalej určiť, či toto správanie môže spadať pod túto judikatúru (rozsudok z 21. decembra 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 115 a citovaná judikatúra).
- 99 Pokiaľ ide o správania, ktorých cieľom je vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže, možno im priznať výnimku zo zákazu uvedeného v článku 101 ods. 1 ZFEÚ len na základe článku 101 ods. 3 ZFEÚ a za predpokladu, že sú dodržané všetky podmienky stanovené týmto ustanovením (rozsudok z 21. decembra 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 116 a citovaná judikatúra).
- 100 V tejto súvislosti Súdny dvor už rozhodol, že uplatniteľnosť výnimky stanovenej v článku 101 ods. 3 ZFEÚ podlieha splneniu štyroch kumulatívnych podmienok uvedených v tomto ustanovení. Tieto podmienky spočívajú po prvé v tom, že predmetná dohoda prispela k zlepšeniu výroby alebo distribúcie predmetných výrobkov či služieb alebo k podpore technického či hospodárskeho pokroku; po druhé primeraný podiel na výhodách, ktoré z toho vyplývajú, musí

byť vyhradený pre spotrebiteľov; po tretie dohoda nesmie zúčastneným podnikom ukladať žiadne obmedzenia, ktoré nie sú nevyhnutné, a nakoniec po štvrté týmto podnikom nesmie umožňovať vylúčiť hospodársku súťaž vo vzťahu k podstatnej časti predmetných výrobkov alebo služieb (rozsudok z 23. januára 2018, F. Hoffmann-La Roche a i., C-179/16, EU:C:2018:25, bod 97).

- 101 V prejednávanej veci žalobcovia vo veci samej a litovská vláda v podstate tvrdia, že objasnenia sledujú legitímne ciele v zmysle judikatúry citovanej v bode 97 tohto rozsudku. Ich cieľom je totiž chrániť zásady rovnosti zaobchádzania a proporcionality, ako aj chrániť notárov pred neodôvodnenou občianskoprávnou zodpovednosťou tým, že zjednocujú notársku prax a vyplňajú medzeru v právnej úprave. Okrem toho objasnenia majú za cieľ chrániť záujmy užívateľov notárskych služieb, keďže fakturácia odmien v najvyššej výške spomedzi tých, ktorí sú povolené dočasným sadzovníkom pre zriadenie zábezpeky na majetok neznámej hodnoty, prispieva k odradeniu osôb od založenia majetku, ktorého hodnota nie je preukázaná.
- 102 Rozhodnutia, akými sú objasnenia, ktoré treba považovať, ako vyplýva z bodu 96 tohto rozsudku, za obmedzenie hospodárskej súťaže „z hľadiska cieľa“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ, však nemôžu byť v žiadnom prípade odôvodnené cieľmi uvedenými v predchádzajúcom bode tohto rozsudku.
- 103 Okrem toho zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, nevyplýva, že by sa žalobcovia vo veci samej odvolávali na výnimku stanovenú v článku 101 ods. 3 ZFEÚ.
- 104 Za týchto podmienok treba také rozhodnutia, akými sú objasnenia, považovať za obmedzenia hospodárskej súťaže „z hľadiska cieľa“, ktoré článok 101 ods. 1 ZFEÚ zakazuje.
- 105 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na tretiu až šiestu otázku odpovedať tak, že článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že rozhodnutia združenia podnikov, ktoré zjednocujú spôsob, akým notári vypočítavajú výšku odmien fakturovaných za plnenie niektorých ich činností, predstavujú obmedzenia hospodárskej súťaže „z hľadiska cieľa“, ktoré toto ustanovenie zakazuje.

O siedmej otázke

- 106 Svojou siedmou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 101 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže uložil pokutu za porušenie tohto ustanovenia združeniu podnikov, ktorému je pripísateľné rozhodnutie o porušení, ako aj individuálne pokuty za to isté porušenie podnikom, ktoré sú členmi riadiaceho orgánu tohto združenia, ktorý prijal uvedené rozhodnutie.
- 107 Na úvod treba uviesť, že článok 5 nariadenia č. 1/2003 stanovuje, že vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže príslušný na uplatňovanie článkov 101 a 102 ZFEÚ môže ukladať pokuty, pravidelné penále alebo iné sankcie podľa vnútroštátneho práva.
- 108 Podľa judikatúry Súdneho dvora v prípade, že sa preukáže existencia porušenia článku 101 ZFEÚ, vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže musia v zásade uložiť pokutu jeho autorovi. S cieľom zabezpečiť účinné uplatňovanie tohto ustanovenia vo všeobecnom záujme je totiž dôležité, aby tieto orgány pristúpili k neuloženiu pokuty len výnimočne, ak podnik úmyselne alebo z nedbanlivosti porušil uvedené ustanovenie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. júna 2013, Schenker & Co. a i., C-681/11, EU:C:2013:404, bod 46 a citovanú judikatúru, ako aj z 22. marca 2022, Nordzucker a i., C-151/20, EU:C:2022:203, bod 64).

- 109 V tejto súvislosti treba v prvom rade pripomenúť, že účinnosť pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže, najmä článku 101 ods. 1 ZFEÚ, zahŕňa najmä potrebu zabezpečiť odstrašujúci účinok sankcií uložených za porušenia týchto pravidiel (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. decembra 2008, *Coop de France bétail et viande a i./Komisia*, C-101/07 P a C-110/07 P, EU:C:2008:741, bod 98, ako aj z 19. marca 2009, *Archer Daniels Midland/Komisia*, C-510/06 P, EU:C:2009:166, bod 149).
- 110 Cieľom pokút uložených za porušenia článku 101 ZFEÚ je totiž potláčať protiprávne konania dotknutých podnikov, ako aj odradiť tak dotknuté podniky, ako aj iné hospodárske subjekty od budúceho porušovania pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. júna 2010, *Lafarge/Komisia*, C-413/08 P, EU:C:2010:346, bod 102; z 26. septembra 2013, *Alliance One International/Komisia*, C-668/11 P, EU:C:2013:614, bod 62, ako aj zo 4. septembra 2014, *YKK a i./Komisia*, C-408/12 P, EU:C:2014:2153, bod 84). Snaha o odstrašujúci účinok sa teda netýka len podnikov konkrétne uvedených v rozhodnutí, ktorým sa ukladajú pokuty, pretože je tiež dôležité podnietiť podniky podobnej veľkosti, ktoré disponujú podobnými zdrojmi, aby sa zdržali účasti na podobných porušeníach pravidiel hospodárskej súťaže (rozsudok z 5. decembra 2013, *Caffaro/Komisia*, C-447/11 P, EU:C:2013:797, bod 37).
- 111 V druhom rade treba pripomenúť, že vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže musia tiež zabezpečiť, aby pokuty, ktoré ukladajú za porušenie pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže, boli primerané povahe porušenia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. apríla 2019, *Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie*, C-617/17, EU:C:2019:283, bod 38).
- 112 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že v prípade, ak sa preukáže existencia porušenia článku 101 ZFEÚ, vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže musia v zásade uložiť autorovi tohto porušenia pokutu, ktorá je dostatočne odstrašujúca a proporcionálna.
- 113 Pokiaľ ide o určenie subjektu, ktorý treba považovať za páchatela porušenia zákazu stanoveného v článku 101 ZFEÚ, zo znenia odseku 1 tohto článku vyplýva, že autori Zmlúv sa rozhodli použiť pojmy „podnik“ a „združenie podnikov“ na označenie autora porušenia zákazu uvedeného v tomto ustanovení (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. marca 2019, *Skanska Industrial Solutions a i.*, C-724/17, EU:C:2019:204, bod 29, ako aj citovanú judikatúru).
- 114 Ak podnik porušuje pravidlá hospodárskej súťaže, zodpovedá podľa zásady osobnej zodpovednosti za toto porušovanie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 11. decembra 2007, *ETI a i.*, C-280/06, EU:C:2007:775, bod 39 a citovanú judikatúru, ako aj z 12. mája 2022, *Servizio Elettrico Nazionale a i.*, C-377/20, EU:C:2022:379, bod 106).
- 115 Keďže článok 101 ods. 1 ZFEÚ zakazuje najmä „rozhodnutia združení podnikov“, ktoré môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a ktoré majú za cieľ alebo následok vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu, treba konštatovať, že združenie podnikateľov, akým je Notárska komora, môže samo osebe predstavovať autora porušenia tohto ustanovenia.
- 116 Vo veci samej z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že prijatie objasnení, ktoré tvoria rozhodnutia predsedníctva Notárskej komory, predstavuje porušenie článku 101 ods. 1 ZFEÚ konštatované Radou pre hospodársku súťaž. Z informácií, ktoré má Súdny dvor k dispozícii, najmä zo spresnení, ktoré poskytli žalobcovia vo veci samej a litovská vláda v odpovedi na otázky položené Súdnym dvorom na pojednávaní, však vyplýva, že rozhodnutia predsedníctva, ktoré

v súlade s článkom 18 ods. 1 štatútu notárskej komory predstavuje jej riadiaci orgán, zaväzujú uvedenú komoru, takže tieto rozhodnutia treba považovať za rozhodnutia samotnej Notárskej komory.

- 117 Okrem toho žalobcovia vo veci samej a litovská vláda na pojednávaní tiež spresnili, že ani predsedníctvo, ani jeho jednotliví členovia nemôžu niesť zodpovednosť za uvedené rozhodnutia, keďže ich možno pripísať len Notárskej komore.
- 118 Z toho vyplýva, že s výhradou overenia vnútroštátnym súdom treba Notársku komoru považovať za autora porušenia konštatovaného Radou pre hospodársku súťaž vo veci samej.
- 119 Pokiaľ ide o notárov, ktorí tvoria predsedníctvo Notárskej komory, tým, že prijali objasnenia, zdá sa, že títo notári konali len v postavení jeho členov. Zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, predovšetkým nevyplýva, že by sa títo notári iným spôsobom podieľali na konštatovanom porušení.
- 120 Navyše Rada pre hospodársku súťaž na pojednávaní v podstate spresnila, že notárom, ktorí sú členmi predsedníctva Notárskej komory, uložila individuálne pokuty nie preto, že mali postavenie podnikov ako spoluautorov porušenia, ale práve z dôvodu ich postavenia členov tohto predsedníctva v čase prijatia objasnení. Rada pre hospodársku súťaž v tejto súvislosti vysvetlila, že tieto pokuty boli uložené s cieľom zabezpečiť odstrašujúci účinok sankcií uložených za uvedené porušenie, keďže litovské právo uplatniteľné v čase skutkových okolností, o ktoré ide vo veci samej, neumožňovalo uložiť samotnej Notárskej komore pokutu v dostatočnej výške na to, aby mala tento odstrašujúci účinok, keďže toto právo neupravovalo možnosť zohľadniť obrat členov tejto komory na účely výpočtu pokuty.
- 121 Zásada osobnej zodpovednosti, ktorá vyžaduje, aby za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže bol sankcionovaný len subjekt, ktorý sa dopustil porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, však takémuto prístupu bráni, keďže notárov, ktorí boli členmi predsedníctva Notárskej komory v čase prijatia objasnení, nemožno považovať za spoluautorov porušenia konštatovaného Radou pre hospodársku súťaž vo veci samej.
- 122 Z toho však nevyplýva, že Rada pre hospodársku súťaž by bola zbavená možnosti uložiť Notárskej komore odstrašujúcu sankciu za toto porušenie, ani že uvedení notári by museli byť nevyhnutne oslobodení od akejkoľvek zodpovednosti za to isté porušenie.
- 123 Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že ak interné pravidlá združenia podnikov umožňujú tomuto združeniu zaväzovať svojich členov, pokuta, ktorá sa má uložiť tomuto združeniu, sa musí na účely stanovenia odstrašujúcej sankcie vypočítať vzhľadom na obrat dosiahnutý všetkými podnikmi, ktoré sú členmi uvedeného združenia, aj keď sa tieto podniky skutočne nezúčastnili na porušení [pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. novembra 2000, Finnboard/Komisia, C-298/98 P, EU:C:2000:634, bod 66; uznesenie predsedu Súdneho dvora z 23. marca 2001, FEG/Komisia, C-7/01 P(R), EU:C:2001:183, bod 11, ako aj rozsudok z 18. decembra 2008, Coop de France bétail et viande a i./Komisia, C-101/07 P a C-110/07 P, EU:C:2008:741, bod 93].
- 124 Okrem toho takéto zohľadnenie obratu dosiahnutého podnikmi, ktoré sú členmi združenia, je tiež možné najmä v prípadoch, keď sa porušenie, ktorého sa dopustilo toto združenie, týka činností jeho členov a keď predmetné protisúťažné postupy vykonáva združenie priamo v prospech členov

- združenia a v spolupráci s nimi, pričom združenie nemá objektívny záujem, ktorý by bol nezávislý od objektívnych záujmov jeho členov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. decembra 2008, Coop de France bétail et viande a i./Komisia, C-101/07 P a C-110/07 P, EU:C:2008:741, bod 97).
- 125 Táto judikatúra je v podstate kodifikovaná v článku 23 ods. 2 treťom pododseku nariadenia č. 1/2003, ktorý stanovuje, že ak sa porušenie združenia podnikov týka činností jeho členov, pokuta nemôže presiahnuť 10 % sumy celkového obratu každého člena pôsobiaceho na trhu dotknutom porušením združenia.
- 126 Navyše článok 23 ods. 4 tohto nariadenia stanovuje, že ak je pokuta uložená združeniu podnikov s prihliadnutím na obrat jeho členov a združenie nie je solventné, združenie je povinné vyzvať svojich členov na zaplatenie príspevkov na pokrytie výšky pokuty a že Komisia môže za určitých podmienok požadovať zaplatenie pokuty priamo od ktoréhokoľvek podniku, ktorého zástupcovia boli členmi príslušných rozhodovacích orgánov združenia, a potom od ktoréhokoľvek člena združenia, ktorý pôsobil na trhu, na ktorom došlo k porušeniu.
- 127 Je pravda, že článok 23 nariadenia č. 1/2003 sa výslovne týka len právomocí Komisie. Z judikatúry Súdneho dvora však vyplýva, že tento článok je relevantný na určenie právomocí vnútroštátnych orgánov hospodárskej súťaže v oblasti ukladania pokút (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. júna 2013, Schenker & Co. a i., C-681/11, EU:C:2013:404, body 48 až 50).
- 128 Preto skutočnosť, že litovské právo uplatniteľné v čase skutkových okolností vo veci samej neupravovalo možnosť zohľadniť obrat členov Notárskej komory na účely výpočtu pokuty, ktorú mala Rada pre hospodársku súťaž uložiť tejto komore za porušenie článku 101 ZFEÚ, ktoré konštatovala, nebráni tomuto vnútroštátnemu orgánu hospodárskej súťaže zohľadniť tento obrat, pokiaľ boli splnené podmienky uvedené v bodoch 123 až 125 tohto rozsudku.
- 129 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na siedmu otázku odpovedať tak, že článok 101 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže uložil za porušenie tohto ustanovenia, ktorého sa dopustilo združenie podnikov, individuálne pokuty podnikom, ktoré sú členmi riadiaceho orgánu tohto združenia, ak tieto podniky nie sú spoluautormi tohto porušenia.

O trovách

- 130 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

- Článok 101 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že notári usadení v členskom štáte sa majú považovať za „podniky“ v zmysle tohto ustanovenia, ak v určitých situáciách vykonávajú činnosti spočívajúce v schvaľovaní hypotekárnych transakcií, vo vyznačení vykonateľných zmluvných podmienok, vo vyhotovovaní notárskych zápisníc, v príprave návrhov transakcií, v konzultáciách, v poskytovaní technických služieb a v schválení zmlúv o výmene, pokiaľ tieto činnosti nesúvisia s výkonom právomocí verejnej moci.**

2. Článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že pravidlá, ktoré zjednocujú spôsob, akým notári členského štátu vypočítavajú výšku odmien fakturovaných za plnenie niektorých svojich činností, ktoré prijala profesijná organizácia, akou je notárska komora tohto členského štátu, sa majú považovať za rozhodnutia združenia podnikov v zmysle tohto ustanovenia.
3. Článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že rozhodnutia združenia podnikov, ktoré zjednocujú spôsob, akým notári vypočítavajú výšku odmien fakturovaných za plnenie niektorých ich činností, predstavujú obmedzenia hospodárskej súťaže „z hľadiska cieľa“, ktoré toto ustanovenie zakazuje.
4. Článok 101 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže uložil za porušenie tohto ustanovenia, ktorého sa dopustilo združenie podnikov, individuálne pokuty podnikom, ktoré sú členmi riadiaceho orgánu tohto združenia, ak tieto podniky nie sú spoluautormi tohto porušenia.

Podpisy